

**O‘ZBEKISTON SHAROITIDA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA SUN‘IY
INTELLEKTNING AHAMIYATI****Meyliyev A.R.**

Axborot texnologiyalari va menejment universiteti

Annotatsiya: Ushbu maqolada O‘zbekiston sharoitida tadbirkorlikni rivojlantirishda turli axborot texnologiyalarini qo‘llashni sun‘iy intellekt texnologiyasi misolida ko‘rib chiqamiz. Ushbu jarayonlarga sun‘iy intellektni jalb qilish tadbirkorlikni rivojlantirishda aniq bashoratlarga asoslangan ma‘lumotlardan yaxshiroq xulosalar chiqarish va oqilona qarorlar qabul qilish imkonini beradi.

Kalit so‘zlar: Sun‘iy intellekt (AI), Ma‘lumot tahlili va qaror qabul qilish, xatarlarni aniqlash va boshqarish, ma‘lumot xavfsizligi va maxfiylikni ta‘minlash.

O‘zbekiston sharoitida tadbirkorlikni rivojlantirishda sun‘iy intellektning o‘rni juda muhim hisoblanadi. Sun‘iy intellekt (AI) tadbirkorlikning turli sohalarda, jumladan, moliya, sog‘liqni saqlash, qishloq xo‘jaligi, ta‘lim va savdo kabi sohalarda keng qo‘llanilmoqda. AI texnologiyalari biznes jarayonlarini avtomatlashtirish, qaror qabul qilish jarayonlarini optimallashtirish, mijozlar bilan muloqotni yaxshilash va yangi biznes modellarini ishlab chiqishda yordam beradi.

AI katta hajmdagi ma‘lumotlarni tahlil qilish va ular asosida qarorlar qabul qilishda yordam beradi. Bu biznesning samaradorligini oshirish va bozordagi o‘zgarishlarga tez moslashuvchanlikni ta‘minlaydi. Ma‘lumot tahlili va qaror qabul qilish sohasida sun‘iy intellektning qo‘llanilishi O‘zbekistondagi tadbirkorlikni tubdan o‘zgartirish potentsialiga ega. Bu jarayonlar, asosan, keng miqyosdagi ma‘lumotlar to‘plamlarini tahlil qilish va shu asosda optimallashtirilgan qarorlar qabul qilishni o‘z ichiga oladi. AI algoritmlari, masalan, mustaqil ravishda ma‘lumotlardagi tendentsiyalarni, namunalarini va bog‘liqliklarini aniqlay oladi, bu esa tadbirkorlarga yanada asosli qarorlar qabul qilish imkonini beradi. Masalan, savdo hajmini, mijozlar talabini yoki bozor trendlarini oldindan bilish biznesni yanada oldinga siljitish imkonini beradi. AI yordamida qaror qabul qilish jarayonlari optimallashtirilishi mumkin, masalan, resurslarni taqsimlash, mahsulot ishlab chiqarishni rejalashtirish yoki narxlarni belgilash kabi sohalarda.

Sun‘iy intellekt xatarlarni aniqlash va boshqarishda ham qo‘llaniladi. Masalan, AI moliyaviy operatsiyalarda firibgarlik holatlarini aniqlash, kredit xatarlarini baholash yoki investitsiyalar bo‘yicha xavf-profilini tahlil qilishda qo‘llanilishi mumkin. AI yordamida tadbirkorlar interaktiv tarzda qaror qabul qilish jarayonlarini amalga oshirishlari mumkin, bu esa ularning tezkorlik va moslashuvchanlik darajasini oshiradi.

O‘zbekiston sharoitida bu texnologiyalarni joriy etish uchun zarur bo‘lgan asosiy qadamlar quyidagilarni o‘z ichiga oladi: texnik infratuzilmani rivojlantirish, AI va ma‘lumot tahlili bo‘yicha mutaxassislarni tayyorlash, shuningdek, Ma‘lumot xavfsizligi va maxfiylikni ta‘minlashga alohida e‘tibor berish. Bu jarayonlar tadbirkorlikni yangi bosqichga ko‘tarishda muhim rol o‘ynaydi.

AI asosidagi chatbotlar va virtual yordamchilar mijozlar bilan muloqotni yaxshilashda, ularning so‘rovlari va muammolarini tez va samarali hal qilishda yordam beradi. Mijozlar bilan

ishlashda sun'iy intellektning qo'llanilishi, O'zbekiston tadbirkorligida mijozlarga xizmat ko'rsatish sifatini oshirish va mijozlar bilan aloqalarni samarali boshqarishda katta ahamiyatga ega. Mijozlarning tez-tez so'raladigan savollariga javob berish, buyurtmalar holatini kuzatish yoki mahsulotlar haqida ma'lumot berish kabi vazifalarni bajarish mumkin.

Sun'iy intellekt mijozlar ma'lumotlarini tahlil qilish orqali ularning xulq-atvorini, qiziqishlarini va ehtiyojlarini aniqlay oladi. Bu ma'lumotlar tadbirkorlarga shaxsiylashtirilgan takliflar yaratish, samarali marketing strategiyalarini ishlab chiqish va mijozlar bilan yanada samarali aloqa o'rnatish imkonini beradi. AI algoritmlari orqali tadbirkorlar mijozlarga ularning avvalgi xaridlariga va qiziqishlariga asoslanib, shaxsiylashtirilgan mahsulot yoki xizmatlar tavsiya qilishlari mumkin. Bu mijozlar qoniqish darajasini oshirish va sotuvlarni kuchaytirishda yordam beradi. AI tizimlari mijozlar bilan aloqalarning tarixini saqlaydi va bu ma'lumotlardan foydalanib, mijozlarga yanada shaxsiylashtirilgan xizmat ko'rsatish mumkin.

AI texnologiyalari logistika va ta'minot zanjirini optimallashtirishda muhim rol o'ynaydi, bu esa resurslarni samarali boshqarish va xarajatlarni kamaytirishga yordam beradi. Logistika va ta'minot zanjirida sun'iy intellektning qo'llanilishi, O'zbekiston tadbirkorligida ushbu sohalarni tubdan yaxshilash va samaradorlikni oshirish imkonini beradi. AI texnologiyalari quyidagi asosiy yo'nalishlarda logistika va ta'minot zanjirini optimallashtirishga yordam beradi.

AI yordamida transport vositalarining marshrutlari va yuk tashish jadvali optimallashtiriladi, bu esa yoqilg'i sarfini kamaytirish va yetkazib berish vaqtlarini qisqartirishga yordam beradi. Masalan, AI tizimlari eng qisqa yo'llarni aniqlash, transport vositalarini samarali taqsimlash va yuklarni optimallashtirishda qo'llanilishi mumkin.

AI texnologiyalari yordamida mahsulotlarning sifatini nazorat qilish jarayonlari ham avtomatlashtirilishi mumkin. Masalan, AI asosidagi tizimlar mahsulotlarni skanerlab, ulardagi kamchiliklarni aniqlashi va sifatini baholashi mumkin. AI, mahsulotlarni loyihalash va ishlab chiqish jarayonlarini tezlashtirishda yordam beradi, bu esa yangiliklarni tezroq bozorga chiqarish imkonini beradi.

Mahsulot ishlab chiqishda sun'iy intellekt O'zbekiston tadbirkorligi uchun yangi imkoniyatlar ochadi, innovatsiyani tezlashtiradi va mahsulot sifatini yaxshilaydi. Mahsulot Dizayni: AI yordamida dizaynerlar va muhandislar yangi mahsulotlarni loyihalash jarayonini optimallashtirishlari mumkin. Masalan, AI tizimlari turli dizayn variantlarini tezda generatsiya qilish, ularni test qilish va eng samarali yechimlarni tanlashda yordam beradi. Bu jarayon mahsulotni ishlab chiqarish vaqtini qisqartiradi va innovatsiya tezligini oshiradi.

O'zbekiston tadbirkorlari uchun AI yordamida mahsulot ishlab chiqishni modernizatsiya qilish, raqobatbardoshlikni oshirish va bozor talablariga tezroq javob berish imkonini beradi. Buning uchun zarur texnologik infratuzilmani yaratish, AI bo'yicha bilim va ko'nikmalarni rivojlantirish, va innovatsion madaniyatni qo'llab-quvvatlash muhimdir.

O'zbekistonda AI-ni tadbirkorlikni rivojlantirishda qo'llash uchun kerakli infratuzilma va bilimlarga ega kadrlarni tayyorlash, shuningdek, innovatsion g'oyalar va loyihalarni qo'llab-quvvatlash muhimdir. Bu yo'nalishdagi sa'y-harakatlar mamlakat iqtisodiyotining o'sishiga va raqobatbardoshligini oshirishga hissa qo'shadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. <https://www.linkedin.com/pulse/impact-artificial-intelligence-ai-entrepreneurship-mostafa-shahat/>
2. <https://medium.com/@alcuizonup/the-impact-of-artificial-intelligence-on-entrepreneurship-4429446bb6c9>
3. <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/IJEER-05-2021-0426/full/html>
4. https://www.researchgate.net/publication/358966498_Artificial_intelligence_as_an_enabler_for_entrepreneurs_a_systematic_literature_review_and_an_agenda_for_future_research
5. <https://www.emeraldgroupublishing.com/calls-for-papers/artificial-intelligence-entrepreneurship>
6. <https://www.prismatic.com/benefits-of-ai-for-business/>
7. <https://eprints.gla.ac.uk/219929/1/219929.pdf>
8. https://www.researchgate.net/publication/377498381_Strategic_Impact_of_Artificial_Intelligence_AI_on_Entrepreneurial_Creativity_and_Management
9. <https://lanpdt.com/artificial-intelligence-for-product-development-and-entrepreneurship/>